

پیوست شماره (۱) دستورالعمل اصلاحی نحوه اداره جلسات شوراهای استانی گفت و گوی دولت و بخش خصوصی

شناسه	رویه اجرایی	تاریخ: ۱۴۰۳/۱۱/۲۰
عنوان موضوع	جلسه ساماندهی مبادلات مرزی در خصوص تمدید کارت های مبادلات مرزنیسان	
مرجع طرح موضوع	اتحادیه مرزنیسان	
شرح موضوع	اعطای امتیازات ویژه برای مرزنیسان نیز در این راستا بوده است. شواهد نشان می دهد، کاهش تسهیلات و حمایت ها از ساکنان مناطق مرزی، اثرات منفی گسترده ای دارد. از جمله، مهاجرت، تخلیه مناطق مرزی و رواج قاچاق کالا، بر این اساس، با رشد تهدیدها علیه کشور و تحولات مرزی، بر این اساس، با رشد تهدیدها علیه کشور و تحولات مرزی، بعد از پیروزی انقلاب اسلامی توجه به ساکنان مناطق مرزی نیز افزایش یافت و مزایائی خاص برای مرزنیسان در نظر گرفته شد که عمده ترین آنها، تجارب خارجی و مبادلات مرزی بود. طبق مقررات کشور، هر یک از ساکنان نقاط مرزی به نسبت درجه محرومیت تعیین شده، می توانند کالا از نوعی که در آئین نامه اجرای قانون صادرات و واردات مشخص می شود، برای یک بار در سال وارد کند. طبق قانون مقررات صادرات و واردات، کالاهای وارده توسط مرزنیسان از ۳۰ تا ۱۰۰ درصد معافیت حقوق گمرکی و سود بازرگانی برحسب نوع کالا، برخوردارند. واردات کالای موضوع مبادلات مرزی نیاز به کسب مجوز ورود ندارد. ولی در هر مورد رعایت بهداشت و استانداردهای اجباری، ضروری است. دارندگان کارت مبادلات مرزی می توانند کالای خود را از کشورهای مقابل استان محل سکونت خود یا از مناطق آزاد تجاری و صنعتی کشور وارد کنند. به منظور تسهیل در انجام مبادلات مرزی، در هر منطقه یک شرکت تعاونی تشکیل شده است. مرزنیسان در این قالب فعالیت می کنند. این تعاونی ها به ازای مجموع سهمیه ارزی اعضاء و طبق قانون مقررات صادرات و واردات، اقدام به واردات می کنند. براساس قانون، آنها نیاز به کارت بازرگانی ندارند. دولت به ازای هر مرزنشین عضو این تعاونی ها (منظور کمک)، سالانه ۳۹ دلار سهمیه ارزی در نظر گرفته که در دو نوبت شش ماهه به آنها اعلام می شود. به گفته محمد پورنگ معاون توسعه تجارت خارجی سازمان بازرگانی کردستان، سهمیه ارزشی به مفهوم پرداخت دلار و ارز به مرزنیسان نیست. آنها می توانند تا میزان سهمیه اختصاصی اقدام به واردات کنند و از عوارض گمرکی و سود بازرگانی معاف باشند. سقف ارزشی کالاهای وارداتی توسط تعاونی های مرزنیسان در سال ۸۳ معادل چهار میلیون و ۴۰۰ هزار ریال برای هر عضو در یک سال بود. هدف اصلی از تشکیل تعاونی های مرزنیسان، جلوگیری از مهاجرت، تأمین کالا و مایحتاج مردم منطقه، ایجاد روحیه تعاون بین اعضاء و کاهش مشکلات دولت در تأمین کالای مردم مناطق مرزی است. آمارها نشان می دهد که ۱۳ تعاونی مرزنیسان با حدود سیصد هزار نفر عضو در مناطق مرزی استان فعالیت دارند. شهرستان مریوان دارای شش تعاونی با بیش از ۱۳۰ هزار عضو، بانه دارای چهار تعاونی با بیش	

از ۶۵ هزار عضو، سقز دارای سه تعاونی با بیش از ۷۶ هزار عضو و سروآباد دارای یک تعاونی با حدود ۳۰ هزار عضو است. به لحاظ جمعیتی، تعاونی شماره ۸۹۶ مرزنشینان مرکزی مریوان با بیش از ۳۶ هزار نفر دارای بیشترین عضو و تعاونی ۱۰۱۶ مرکز بانه با بیش از ۶۱ هزار نفر، دارای کمترین عضو در بین کل تعاونی‌ها است. به گفته سازمان بازرگانی کردستان، در سال ۸۲ نزدیک به ۱۰ میلیون دلار سهمیه ارزی به تعاونی‌های مرزنشینان استان اختصاص یافت. این تعاونی‌ها موفق شدند بیش از هفت میلیون دلار کالا از طریق بازارچه‌های استان و بیش از یک و نیم میلیون دلار کالا از سایر گمرکات کشور به خارج صادر کنند. تعاونی‌های مرزنشینان کردستان در سال ۸۱، حدود ۴۱ هزار دلار کالا از طریق بازارچه‌های استان و بیش از سه میلیون دلار کالا از سایر گمرکات کالا وارد کردند. این روند سپس را کد شد و در زمینه واردات کالا این تعاونی‌ها در سال ۸۲ واردات نداشتند. آمار تهیه شده توسط سازمان بازرگانی کردستان نشان می‌دهد، در نیمه نخست سال ۸۳ تعاونی مرکزی مریوان و تعاونی سروآباد این شهرستان با بیش از ۶۵۷ هزار دلار صادرات، تعاونی اورامان با بیش از ۷۵ هزار دلار واردات، فعال بوده‌اند. عملکرد بقیه تعاونی‌ها صفر بوده است.

علت توقف فعالیت تعاونی‌های مرزنشین براساس گفته مدیران این تعاونی‌ها، فرمانداران و کارشناسان بازرگانی، عوامل مختلفی است که در چند سال اخیر متراکم شده. طبق اظهار نظر این منابع، بدهی تعاونی‌های مرزنشینان به سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، اصلی‌ترین علت رکود فعالیت آنها است. تعاونی‌های مرزنشینان طبق مقررات صادرات و واردات در صورت وارد کردن اقلامی نظیر برنج و شکر، می‌بایست مابه‌التفاوت قیمت خرید آن از کشور مبدا یا قیمت عمده‌فروشی داخل کشور را به سازمان حمایت بپردازند. این تعاونی‌ها بدهی مربوط به مابه‌التفاوت واردات برنج و شکر در سال ۸۱ را به سازمان حمایت نپرداخته و برای اعمال فشار جهت پرداخت این بدهی‌ها، از انجام مبادلات مرزی محروم شده‌اند. به گفته محمد پورنگ، معاون توسعه تجارت سازمان بازرگانی کردستان، به تازگی سیاستگذاران وزارت بازرگانی تصمیم گرفتند این ممنوعیت را از بخش صادرات بردارند. براساس اطلاعات واصله و به گفته برخی از کارشناسان بازرگانی، اغلب مرزنشینان عضو تعاونی‌ها به دلیل نداشتن تجربه، تمکن مالی و ناآشنائی با اصول اولیه تجارت، سهمیه ارزی خود را به مبالغ ناچیز (هر دلار ۴۰۰ تا ۵۰۰ ریال) به تجار کردستان و دیگر استان‌های کشور می‌فروشد. فروش سهمیه ارزی توسط اعضاء تعاونی‌های مرزنشین موجب شده تا این تعاونی‌ها برای اخذ مابه‌التفاوت کالاهای وارداتی برای پرداخت به سازمان حمایت با مشکل روبه‌رو شوند.

مالیات و محدودیت اقلام وارداتی

اخذ ۲۵ درصد درآمد سالیانه به عنوان مالیات، محدود بودن فهرست اقلام وارداتی به ۴۸ قلم و نیاز مرزنشینان به سه کالای برنج، چای و شکر و تولیدی نبودن تعاونی‌ها و خرید محصولات با واسطه و بالا رفتن هزینه کالاهای صادراتی از دیگر مشکلات مهم تعاونی‌های مرزنشین است. واردات سه قلم کالای یاد شده، به شرط پرداخت مابه‌التفاوت آن به سازمان حمایت از مصرف‌کننده و تولیدکننده برای تعاونی‌های مرزنشین، در حالی

است که این کالاها به صورت قاچاق و به طور گسترده وارد منطقه می شود و قیمت آن نیز کمتر است و تعاونی ها در صورت واردات رسمی این کالا با نبود تقاضا مواجه خواهند بود. از دیگر مشکلات تعاونی های مرزنشین، اختصاص ۹۰ درصد صادرات آنها به کالاهای تولیدی در مناطق آذربایجان شرقی و غربی است. به دلیل نبود گمرک رسمی در بازارچه سیف سفز (نزدیک ترین بازارچه به این استان ها) آنها ناچار می شوند با پرداخت هزینه های بالای حمل و نقل، کالاها را به سنج ارسال و بعد از تشریفات گمرکی دوباره به مرز سیف هدایت کنند. این کار هزینه های اضافی در بردارد. بی توجهی به ساماندهی واردات و صادرات از مرزهای شرقی کشور به ویژه مناطق کردنشین علاوه بر فرصت سوزی و ضرر و زیان درازمدت، موجب افزایش قاچاق در منطقه شده است. تبعات سوءاقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی آن در کوتاه مدت به مراتب زیانبارتر خواهد بود. سردار رحیمی خورشیدوند، فرمانده انتظامی ناحیه کردستان در مورد آمار کشفیات کالای قاچاق در سال ۸۳ در استان می گوید: یک میلیون و ۵۰۰ هزار قلم انواع لوازم آرایشی و بهداشتی قاچاق در نیمه نخست سال جاری توسط مأموران انتظامی این استان کشف و ضبط شد. این میزان در مقایسه با مدت مشابه سال پیش ۵۳ درصد افزایش نشان می دهد. اغلب این کالاها فاقد استاندارد بوده و ترکیبات شیمیائی آنها مورد اطمینان نیست. به گفته وی، لوازم آرایشی و بهداشتی مجاز به لحاظ ترکیبات، پروانه ساخت و مطابقت با استانداردهای بین المللی توسط وزارت بهداشت کنترل شده و استفاده از آنها زانی برای مردم ندارد. علاوه بر این، در صورت بروز مشکل، کالاهای قاچاق قابل پی گیری نبوده و هیچ فرد مشخص مسئولیت آن را به عهده ندارد. در شش ماهه نخست سال ۱۳۸۳، ۵۱۶ هزار قوطی و بطری مشروبات الکلی، ۸۰۸ هزار پاکت سیگار و ۵۸۴ هزار متر پارچه قاچاق در این استان کشف و ضبط شد که نسبت به مدت مشابه سال قبل به ترتیب ۲۷۲، ۱۷۴ و ۲۰۴ درصد افزایش داشت. همچنین پرونده های بالای ۱۰ میلیون ریال قاچاق کالا در سال ۸۳ به ۹۶۳ پرونده رسید که نسبت به سال قبل ۲۱۳ درصد افزایش داشت. وی در رابطه با پوشش مناطق مرزی، تصریح می کند: در بیش از ۷۰ درصد مرز مشترک استان کردستان با عراق، پاسگاه های مرزی دایر است. ولی به دلیل کوهستانی بودن منطقه، خلاءهای مرزی برای ورود کالای قاچاق وجود دارد.	
عدم اعمال ماده ۱۳۳ قانون مالیات های مستقیم (ماده ۱۳۳ قانون مالیات های مستقیم شرکت هایی که اعضای آنها روستایی، عشایری، کشاورزی، دامداری، صیادی، کارگری، کارمندی، دانشجویی، دانش آموزی و ... می باشد بصورت ۱۰۰ درصد معاف از مالیات می باشند، در حالیکه امور مالیاتی از شرکت های تعاونی مرزنشین	ایرادات و مشکلات مطروحه

که اعضای آنها روستاییان و مرزنشینان هستند ۲۵ درصد مالیات بر درآمد و ۱۱ درصد مالیات بر ارزش افزوده طلب می کنند. تقاضای اعمال ماده ۱۳۳ قانون مالیات های مستقیم را برای شرکت های تعاونی مرزنشین داریم.	
جلسه ساماندهی مبادلات مرزی در خصوص تمدید کارت های مبادلات مرزنشینان روز شنبه مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۱۸ با حضور ریاست محترم اتاق جناب آقای کاظمی و اکثریت مدعوین در محل سالن جلسات اتاق بازرگانی استان برگزار گردید . در ابتدای جلسه جناب آقای کاظمی ریاست محترم اتاق بازرگانی استان ضمن قدردانی از حضور اعضا حاضر ضمن تاکید بر اهمیت حل مشکلات این فعالین در مباحث مطروحه به قرائت دستور جلسه (نحوه تمدید الکترونیکی کارت های بازرگانی شرکتهای مرزنشین استان) پرداختند و بیان داشتند از سال ۹۶ شرکتهای تعاونی استان بعضا دچار رکود و خمودی ناشی از مشکلات در این برهه از زمان قرار گرفتند که منجر به عدم فعالیت و... گردید . ایشان راه برون رفت از این معطل را بررسی و موشکافی و در عین حال ارائه پیشنهادات و انعکاس مسائل به دستگاههای ذی ربط و ایجاد سازوکاری کارآمد و پویا در جهت احیا فعالینهای مرزنشینان دانستند و خواستار همکاری اتحادیه مرزنشینان ، اتاق تعاون ، اتاق بازرگانی (شورای گفتگو ، کمیسیونها و...) بخشداری ها و ... در راستای تسهیل شرایط فعالین این عرصه گردیدند و تخصیص ارز دولتی ، تمدید خودکار کارتهای بازرگانی مرزنشینان به واسطه کاهش هزینه ایاب ذهاب ، افزایش تعداد کاربر در بخشداری ، تشکیل گروه مجازی مرزنشینان در فضای مجازی جهت درج و اطلاع رسانی آخرین مصوبات و پیگیری مصوبات از دفتر مقررات سازمان توسعه تجارت توسط سازمان صمت به جهت تسریع در پیگیری امور گردیدند . ایشان تعداد مرزنشینان استان را ۱۳۰ هزار نفر اعلام داشتند که خود ظرفیتی مطلوب جهت ارتقاء وضعیت موجود که موجب رشد و افزایش حجم مبادلات تجاری در سطح استان از مبادی گمرکی استان را به همراه خواهد داشت . در ادامه خواستار ارائه پیشنهادات و تجربیات جناب آقای آذری رئیس محترم اتحادیه مرزنشینان استان خراسان رضوی و عضو انجمن صادرکنندگان کشور در رابطه با ارائه تجربیات و پیشنهادات خویش در خصوص مباحث مطروحه گردیدند. جناب آقای آذری رئیس محترم اتحادیه مرزنشینان خراسان رضوی در این جلسه با اشاره به مصوبه سال ۹۹ در هیات دولت ، که طی این مصوبه تمامی کارتهای مرزنشینان به مدت سه سال فعال گردید . ایشان فرآیند تمدید کارت های بازرگانی مرزنشینان را مراجعه شخص به دفاتر پیشخوان و دهیاری، و تایید بخشداری در	جمع بندی جلسات کارشناسی به تاریخ

خصوص محل سکونت فرد (روستا) و در نهایت ارجاع به کارتابل رئیس سازمان صمت شهرستان و در صورت تایید، تمدید سه ساله کارت بازرگانی را به همراه دارد. ایشان بیان داشتند عضویت اشخاص در سامانه مرزنشینان (تار) وزارت صمت با ارسال پیامکی به ایشان اعلام و در صورت تمایل فرد جهت عضویت در شرکت مذکور تمدید تجمیعی کارت امکانپذیر می گردد و بیان داشتند در خصوص ارائه و انجام فرآیند تمدید کارتها محدودیت تعدد کاربر به لحاظ امنیتی در بخشداری وجود دارد (یک کاربر) که منجر به کندی روند کار می گردد. ایشان سهمیه مرزی برای هر مرزنشین را در سال جاری ۴۰۰ دلار و در مناطق محروم ۸۰۰ دلار اعلام نمودند و این رقم را مجوزی برای صادرات و درقبال آن واردات عنوان داشتند. ایشان پارامترهای تمرکز بر جمعیت شهرستان (۷۰ هزار عضو)، وجود نیروهای کارآمد، شناسایی بازارهای هدف (صادرات به ۳۴ کشور دنیا) و... را جزء عوامل مهم در موفقیت این اتحادیه در خراسان رضوی ابراز داشتند. ایشان روند واردات مرزنشینان از سال ۹۷ را نامناسب و ناعادلانه دانستند زیرا به جای تخصیص ارز ۴۲۰۰ تومانی با ارز آزاد داد و ستد نمودند و از این جهت واردات ایشان در قبال صادرات مقرون به صرفه نبود. ایشان تخصیص سهمیه ارزی به پيله و ران و... را ددر قالب شخص حقیقی دانسته که متفاوت از شخصیت حقوقی بوده و شرکتهای حقوقی موظف خواهند بود فقط از میادین مرزی پروانه صادراتی را اخذ و سپس مبادرت به واردات یا صادرات نمایند.

در ادامه به تمدید تجمیعی کارتهای بازرگانی ۷ استان اشاره نموده و بیان داشتند تعداد استانهای که تمدید اعمال نگردیده ناشی از عدم گرایش افراد با توجه به مشکلات و نبود شرایط مناسب جهت ادامه فعالیتهای می باشد که نیاز به همراهی و حمایت دولت و... دارد که کارتهای این دسته از اشخاص فعال و... صادرات و واردات توسط فعالین این عرصه صورت پذیرد. ایشان شورای ساماندهی مرکز را عاملی مهم در پیشبرد مطلوب رفع موانع در حوزه مرزنشینان دانستند که می بایست همراهی سایر دستگاههای ذی ربط بر تسریع روند آن موثر واقع گردد. ایشان پیگیری و رفع معضلات این بخش را منوط به تصمیمات شورای ساماندهی مرکز دانستند که می بایست در این راستا اقدامات از طریق دستگاههای ذی ربط و متولین امر مورد توجه قرار گیرد.

جناب آقای محمدیان نائب رئیس محترم مرزنشینان بخش مرکزی شیروان نیز با بیان ۱۷۸۵ تعاونی فعال در سطح استان، خواستار همراهی و همگرایی تمامی متولیان امر در جهت حل و فصل مشکلات عدیده در بحث سامانه، مالیات، تمدید خود کار کارتها و... را گردیدند و بیان داشتند جلب اعتماد این قشر از جامعه در جهت رونق روزافزون مبادلات و فعالیتهای مرزی با حمایت تمامی دستگاههای ذی ربط مثمر ثمر خواهد گردید.

جناب آقای رحمانیان از اتحادیه مرزنشینان شهرستان شیروان نیز رفع مشکلات از جمله عدم به مراجعه افراد در بخشداری به واسطه هزینه های ایاب و ذهاب ، افزایش تعدد کاربر در سامانه تمدید و.. از جمله عوامل مهم برشمرده که می بایست در جهت حمایت از فعالیت مرزنشینان مورد توجه قرار گیرد . جناب آقای محمدنیا از اداره تعاون ، کار و رفاه اجتماعی استان نیز رفع تعهدات ارزی مرزنشینان ، تخصیص ارز دولتی ، و لزوم بازنگری در بحث بروز رسانی سامانه سازمان صمت در بحث تمدید کارت ، جلب نظر مرزنشینان و حمایت های همه جانبه را زمینه ساز رفع مشکلات موجود دانستند و از ایجاد تحول در خصوص سیستم ارتباطی (سامانه) در بخش تعاون خبر دادند که این مهم در سال ۱۴۰۴ به وقوع خواهد پیوست . در عین حال خواستار همراهی تمامی متولیان امر در شورای عالی تعاون در رفع مشکلات مرزنشینان گردیدند . جناب آقای خدابنده مدیرعامل محترم شرکت سبک سازان شرق و عضو هیات رئیسه اتاق بازرگانی استان در این جلسه با بیان اینکه طی مصوبه در دولت ۱۴ مقرر گردیده یک درصد واردات در بحث ارزی به استانهای مرزنشین تخصیص یابد که این مهم می تواند زمینه مطلوبی را در راستای از سرگیری فعالیت های این عزیزان به همراه داشته باشد و در عین حال همکاری و حمایت متولیان را در حل مشکلات مرزنشینان خواستار گردیدند . جناب آقای عسگری نماینده استانداری در این خصوص تلاش برای همراهی و مشارکت تمام متولیان در جهت جلب اعتماد فعالین این حوزه و تسهیل شرایط موجود بویژه با همراهی دهیاران و بخشداری هر منطقه در حوزه مرزنشینان از جمله تعدد دسترسی به سامانه و افزایش کاربر با کاهش رفت آمد مرزنشینان جهت اخذ تاییدیه از بخشداری با همکاری دهیاران ، و در صورت امکان حضور کارشناسان و نیروهای حوزه استانداری در جهت همکاری با این بخشها را جزء اقدامات موثر در رفع مشکلات و برون رفت از آن عنوان نمودند . همچنین یادآور گردیدند طبق قانون جلسات شورای مبادلات مرزی هر سال دو بار برگزار می گردد که در صورت لزوم این جلسات مجدد و برحسب نیاز برپا می گردد .	
اصلاح ماده ۱۳۳ قانون مالیات های مستقیم (با توجه به اینکه شرکت های مرزنشینان که اعضای آنها روستایی، عشایری، کشاورزی، دامداری، صیادی، و... می باشد) بصورت ۱۰۰ درصد معاف از مالیات می باشند،	پیشنهادهات

- با توجه به بند ۵ مصوبه هیات وزیران به شماره ت ۰۵۸۵۹۷ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۶ فقط کارت مبادلات الکترونیکی ۷ استان رایگان تمدید شد که متأسفانه علی الرغم پیگیری‌های مکرر و محرومیت استان و وضعیت نامناسب مالی شرکت ها ، منتج به نتیجه نشده و کارت مبادلات اعضا هر ۳ سال با هزینه ها و مشکلات زیادی بایستی تمدید شود. به دلیل عدم ارائه خدمات شرکت ها به اعضا از سال ۱۳۹۷ تا کنون ، اعضای شرکت ها انگیزه ای برای تمدید کارت الکترونیکی خود ندارند.	
	فهرست مستندات و مدارک پشتیبان